

REGLEMENTĂRI JURIDICE PRIVIND INDEMNIZAȚIILE PENTRU INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ ACORDATE ÎN BAZA CERTIFICATULUI DE CONCEDIU MEDICAL

Ludmila PROCA,
doctor în drept, conferențiar universitar (USM)

Recenzent: **Nicolai ROMANDAȘ,** doctor în drept, conferențiar universitar (USM)

SUMMARY

Legal framework on allowances for temporary incapacitation for work granted on the basis of medical leave.

This publication focuses on legal framework related to granting of allowances for temporary incapacitation for work. It points out the fact that all the insured of the public social insurance system are entitled to allowances for temporary incapacitation for work on the basis of sick leave. This sick leave is a statistical, financial, social and legal document issued by medical authorities that expertise employee's temporary incapacitation for work in accordance with the legal framework on certain cases, fully rendered in the current publication.

Moreover, the paper specifies necessary conditions for setting up the way of calculating and paying this type of allowance and the means of contesting the decisions of the authorities that set up the allowance and duly pay it.

În sistemul general de asigurări sociale, indemnizațiile servesc drept unul dintre tipurile de asigurare materială a cetățenilor. Refrindu-ne la clasificarea indemnizațiilor de asigurare socială după temeiurile social-juridice de acordare a lor, conform legislației în vigoare, indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă ocupă locul primordial. Esența acestor temeuri social-juridice constă în faptul că ele nu stabilesc numai scopul și conținutul subiectiv al destinatarului, dar indică și termenele de plată a indemnizațiilor.

În literatura de specialitate **Incapacitatea temporară de muncă (ITM)**, drept condiție social-juridică de acordare a indemnizațiilor respective, se prezintă ca imposibilitatea de a-și îndeplini obligațiile de serviciu de către lucrător din cauza dereglării funcțiunilor organismului, schimbărilor patologice care împiedică continuarea activității de muncă într-un termen considerabil de timp¹.

O altă definiție dată de autori în domeniu: *Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă este plata acordată persoanelor, care lucrează în baza contractului individual de muncă și întreprinzătorilor individuali din fondurile asigurării de stat, iar șomerilor – din fondurile de utilizare a forței de muncă a populației, în cazurile stabilite de lege².*

Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă sunt reglementate de *Legea nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale³.*

În scopul realizării prevederilor acestei legi, Guvernul Republicii Moldova prin *Hotărârea nr. 108 din 03.02.2005* a aprobat *Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale⁴* (Anexa nr.1. a Hotărârii nominalizate).

Dreptul la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă îl au asigurații sistemului public de asigurări sociale și șomerii în perioada beneficierii de ajutor de șomaj, domiciliați în Republica Moldova⁵.

Potrivit Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004 (art.8) dreptul la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă se confirmă prin *certificat de concediu medical*, perfectat în conformitate cu *Instrucțiunea privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical, aprobată prin Hotărârea nr. 469 din 24.05.2005⁶.*

Instrucțiunea dată determină modul de eliberare a certificatului de concediu medical în baza căruia se acordă următoarele tipuri de concedii sociale plătite: *concediu medical, concediu de maternitate și concediu pentru salariații care au adoptat copii nou-născuți sau i-au luat sub tutelă.*

Certificatul de concediu medical (în continuare *certificat*) reprezintă un formular-tip unic, aprobat în modul stabilit de Ministerul Sănătății, ce confirmă dreptul salariatului la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă și maternitate și se eliberează de instituțiile medico-sanitare care efectuează expertiza incapacității temporare de muncă în conformitate cu legislația⁷.

Certificatul constituie un document de ordin statistic, financiar, social și juridic.

Certificatul se eliberează pentru prezentare la locul de muncă de bază al salariaților și ucenicilor asigurați în sistemul asigurărilor sociale de stat, conform legislației în vigoare.

Certificatul pentru maternitate se eliberează femeilor salariate, ucenicilor și soțiilor aflate la întreținerea soților salariați.

Persoanelor neîncadrate în câmpul muncii nu li se eliberează certificat, cu excepția șomerilor care beneficiază de ajutor de șomaj. Certificatul se eliberează și în cazurile în care incapacitatea temporară de muncă a survenit în timpul concediului de odihnă anual, în perioada de probă sau în ziua concedierii. Certificatul se eliberează pe zile calendaristice⁸.

Asigurații sistemului public de asigurări sociale au dreptul la indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă în baza *certificatului de concediu medical, eliberat pentru următoarele cazuri*⁹:

a) *de boli generale și accidente nelegate de muncă, traumatism;*

b) *de prevenire a îmbolnăvirilor (carantină);*

c) *pentru recuperarea capacității de muncă;*

d) *de maternitate (sarcină și lăuzie);*

e) *pentru îngrijirea copilului bolnav.*

Deci, indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se stabilesc numai în baza certificatului de concediu medical, iar în cazul pierderii acestuia – în baza duplicatului eliberat în modul stabilit¹⁰. Alte documente nu pot servi drept temei pentru stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă.

Condițiile de acordare a indemnizației pentru ITM

În literatura de specialitate sunt evidențiate condițiile care dau dreptul la stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă:

- survenirea incapacității de muncă în timpul lucrului, inclusiv în perioada de încercare;

- eliberarea salariatului de la lucru în legătură cu incapacitatea sa temporară de muncă în ordinea stabilită de lege;

- faptul eliberării de lucru certificat în mod corespunzător¹¹.

Din cele menționate mai sus rezultă că o condiție esențială pentru apariția dreptului la indemnizație pentru ITM este survenirea incapacității neapărat în timpul lucrului, cu unele excepții¹². O excepție este stabilirea pentru tinerii specialiști îndreptați la lucru în ordinea repartizării lor, după absolvirea instituției de învățământ superior sau mediu de specialitate, după terminarea doctoraturii și ordinaturii. Indemnizația pentru ITM li se acordă și-n cazurile de survenire a ei până la încadrarea în lucru, însă plata acestei indemnizații se efectuează din ziua stabilită pentru prezentare la lucru. Persoanelor trimise în altă localitate în cazul survenirii ITM, li se stabilește și li se plătește indemnizația, dacă în această perioadă ele aveau diurna sau plata costului cheltuielilor pentru călătorie. Indemnizația pentru ITM se plătește și salariaților care s-au îmbolnăvit în timpul soluționării unui litigiu de muncă privind corectitudinea concedierii și restabilirea la lucru.

Cadrul legislativ (Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, în continuare Legea, Hotărârea Guvernului nr.108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, în continuare Regulamentul) vine să completeze aceste condiții, și anume:

1) realizarea unui stagiou total de cotizare de cel puțin 3 ani^{13,14};

2) realizarea unui stagiou de cotizare de cel puțin 3 luni, realizat în ultimele 12 luni anterioare producerii riscului asigurat.

3) asigurații care desfășoară activitate în bază de contract individual de muncă pe durată determinată, inclusiv cei care muncesc la lucrări sezoniere, dacă au stagiul de cotizare specificat la alin.(1) sau (2) ori de cel puțin 12 luni, realizat în ultimele 24 de luni anterioare producerii riscului asigurat;

4) șomerii beneficiază de indemnizații pentru ITM cu condiția suspendării pentru această perioadă a plății ajutorului de șomaj sau a bursei.

În stagiul de cotizare se includ toate perioadele contributive de la prima zi de activitate a salariatului

lui până la data survenirii riscului asigurat, conform datelor carnetului de muncă, iar după implementarea evidenței personificate în sistemul de asigurări sociale – conform certificatului, eliberat de către organele asigurărilor sociale¹⁵.

În stagiul de cotizare se includ perioadele de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus, perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore, în caz de deces al ambilor părinți, și perioada de primire a ajutorului de șomaj¹⁶.

Baza de calcul a indemnizației pentru ITM o constituie venitul mediu lunar realizat în ultimele 6 luni calendaristice, premergătoare lunii producerii riscului asigurat, venit din care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale^{17,18}.

Venitul mediu lunar asigurat, luat în calcul la determinarea mărimii indemnizațiilor, nu poate depăși 3 salarii medii lunare pe țară prognozate¹⁹.

În cazul în care lunile luate în calcul sunt lucrate incomplet din motive întemeiate, la determinarea bazei de calcul se ia în considerare venitul asigurat din lunile calendaristice lucrate complet în perioada respectivă²⁰.

În cazul în care lunile luate în calcul sunt lucrate incomplet din motive neîntemeiate, venitul mediu lunar asigurat se va determina prin împărțirea venitului asigurat din această perioadă la numărul zilelor lucrătoare stabilite pentru perioada respectivă²¹.

Dacă asiguratul a lucrat mai puțin de 6 luni, baza de calcul este venitul mediu lunar asigurat, realizat în lunile calendaristice lucrate integral. În cazul în care asiguratul a realizat un stagiul de cotizare mai mic de o lună calendaristică, se ia în considerare venitul asigurat din zilele lucrate, care se împarte la numărul zilelor lucrate și se înmulțește cu numărul zilelor lucrătoare pentru o lună (25,4 zile lucrătoare pentru săptămâna de lucru de 6 zile și, respectiv, 21,1 zile pentru săptămâna de lucru de 5 zile)²².

În cazul lipsei motivate a venitului asigurat în ultimele 6 luni calendaristice premergătoare lunii în care s-a produs riscul asigurat, baza de calcul este salariul tarifar sau salariul de funcție al beneficiarului²³.

În cazul în care persoana desfășoară activități în mai multe unități și în fiecare este asigurată, conform legislației, indemnizația se calculează în funcție de venitul total asigurat. Venitul asigurat se va confirma prin certificate eliberate de fiecare din unitățile economice în care își desfășoară activitatea salariatul²⁴.

Cuantumul indemnizației pentru ITM^{25,26}:

1) Cuantumul lunar al indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se stabilește diferențiat,

în funcție de durata stagiului de cotizare, după cum urmează:

a) 60% din baza de calcul stabilită conform art.7 din Lege sau pct. 23 din Regulament – în cazul unui stagiul de cotizare de până la 5 ani;

b) 70% din baza de calcul stabilită conform art.7 din Lege sau pct. 23 din Regulament – în cazul unui stagiul de cotizare cuprins între 5 și 8 ani;

c) 90% din baza de calcul stabilită conform art.7 din Lege sau pct. 23 din Regulament – în cazul unui stagiul de cotizare de peste 8 ani.

2) Cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de tuberculoză, SIDA sau de cancer de orice tip este de 100% din baza de calcul stabilită conform art.7. din Lege sau pct. 23 din Regulament.

Indemnizațiile se stabilesc din prima zi a pierderii capacității de muncă până la restabilirea ei sau până la constatarea de către Consiliul de Expertiză Medicală a Vitalității (în continuare – CEMV) a gradului de invaliditate sau expirarea contractului individual de muncă pe termen²⁷.

Termenele de stabilire a indemnizațiilor pentru ITM

*Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, în caz de boli generale și accidente nelegate de muncă, se stabilește*²⁷:

a) pentru o perioadă de cel mult 180 de zile calendaristice în cursul unui an calendaristic. Plata indemnizației se efectuează în condițiile art.4 din Lege. Începând cu a 120-a zi calendaristică, indemnizația se plătește în cazul prelungirii concediului medical, avizat de CEMV;

În baza art. 10 alin. (2) din Lege, dacă există temeiuri motivate privind posibilitatea recuperării capacității de muncă, medicul curant poate propune CEMV prelungirea concediului medical peste 180 de zile, în scopul evitării încadrării în grad de invaliditate și al menținerii asiguratului în activitatea de muncă. Prelungirea concediului medical peste 180 de zile se face pentru cel mult 30 de zile, în funcție de evoluția cazului și de rezultatele acțiunilor de recuperare, în baza avizului CEMV.

CEMV decide, după caz, prelungirea concediului medical pentru continuarea programului recuperator, transferul temporar la o altă muncă, reducerea programului de lucru, reluarea activității profesionale sau încadrarea în grad de invaliditate.

În baza art. 11 din Lege, dacă CEMV a decis încadrarea în grad de invaliditate, indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă se plătește până la data la care persoanei i s-a stabilit grad de invalidi-

tate, fără a se depăși perioada maximă pentru care se acordă indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă.

În cazul prelungirii concediului medical peste 180 de zile calendaristice, cu cel mult 30 de zile calendaristice în temeiul avizului CEMV, indemnizația se acordă pentru întreaga perioadă de concediu medical prelungit.

b) asiguraților cu contract individual de muncă pe termen ce nu depășește un an, inclusiv celor angajați la lucrări sezoniere și șomerilor indemnizația se acordă pentru o perioadă de cel mult 30 de zile calendaristice în cursul unui an calendaristic și, respectiv, în perioada de acordare a ajutorului de șomaj; asiguraților cu contract individual de muncă pe durată determinată ce depășește un an indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se acordă pe o perioadă de 180 de zile²⁹;

c) în caz de tuberculoză, SIDA și cancer de orice tip, cu avizarea CEMV, indemnizația se acordă pentru o perioadă de cel mult un an pe parcursul ultimilor 2 ani³⁰;

d) indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă în legătură cu sarcina se acordă pe durata concediului medical fără restricții³¹;

e) indemnizația se stabilește și în cazul în care incapacitatea de muncă a survenit în timpul concediului de odihnă anual (de bază sau suplimentar). Acesta din urmă se prelungeste cu durata incapacității temporare de muncă ce a avut loc în timpul concediului³²;

f) în cazul în care incapacitatea temporară de muncă survine în timpul concediului neplătit, concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani sau când întreprinderea (secția) staționează, indemnizația nu se stabilește. Dacă incapacitatea temporară de muncă durează după data expirării concediului neplătit, concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani sau după data reluării activității întreprinderii (secției), indemnizația se stabilește de la această dată³³;

g) în cazul în care incapacitatea temporară de muncă a survenit în timpul staționării întreprinderii (secției) și pentru această perioadă asigurații sunt remunerați și le sunt achitate contribuțiile respective de asigurări sociale, indemnizația se stabilește pentru perioada respectivă;

h) în cazul în care incapacitatea temporară de muncă survine înainte de începerea concediului neplătit sau a concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, concediile menționate se consideră amânate și indemnizația se stabilește în bază generală;

i) pentru incapacitatea temporară de muncă survenită în timpul concentrărilor militare sau concediului suplimentar în legătură cu studiile în instituțiile de învățământ superior, fără întreruperea activității de muncă, indemnizația se stabilește de la data la care salariatul urma să reînceapă activitatea de muncă;

j) în caz de traumatism la domiciliu, inclusiv traumatism la domiciliu provocat de calamități naturale (cutremur de pământ, inundații, alunecări de teren ș.a.) sau viciu anatomic al salariatului, indemnizația se stabilește pentru toată perioada de incapacitate temporară de muncă, începând din prima zi³⁴.

Indemnizația pentru prevenirea îmbolnăvirilor (carantină)^{35,36} se stabilește asiguratului căruia i se interzice să-și continue activitatea din cauza carantinei, pe o durată stabilită prin certificat de concediu medical, eliberat conform legislației în vigoare.

Indemnizația pentru prevenirea îmbolnăvirilor se stabilește în condițiile și în cuantumurile prevăzute la punctele 23 și 25 ale Regulamentului.

Indemnizația pentru recuperarea capacității de muncă^{37,38} se stabilește în legătură cu:

- a) protezarea ortopedică;
- b) tratamentul balneosanatorial.

Indemnizația în legătură cu protezarea ortopedică se acordă, în cazul în care asiguratul este internat în staționar pentru protezare și/sau pentru intervenție ortopedică, pe toată perioada de aflare în staționar.

În caz de tratament balneosanatorial (ambulatoriu, staționar), indemnizația se stabilește dacă durata concediului anual (de bază și suplimentar) nu este suficientă pentru efectuarea tratamentului și deplasarea tur-retur la aceste instituții. În cazul în care concediul anual a fost folosit înainte de plecarea la tratament balneosanatorial, durata concediului (de bază și suplimentar) se exclude din perioada pentru care se acordă indemnizația respectivă, iar salariatului i se acordă un concediu neplătit pe o durată echivalentă cu concediul anual.

Asiguratului trimis, în modul stabilit, pentru tratament recuperatoriu în instituțiile balneosanatoriale, nemijlocit din secțiile spitalicești ale instituțiilor medico-sanitare, după infarct miocardic sau după o intervenție chirurgicală (șuntare aortocoronariană, anevrism aortic, ulcer stomacal sau duodenal, colecistită calculoasă), indemnizația se stabilește pentru toată perioada aflării în sanatoriu.

Unuia dintre părinții asigurați (tutorei sau curatorului), care educă un copil-invalid în vârstă de până la 16 ani, indemnizația se stabilește pentru întreaga perioadă de tratament balneosanatorial al copilului-invalid (luând în considerare și deplasarea tur-retur), la prezentarea prescripției medicale despre necesita-

tea îngrijirii individuale a copilului, dar nu mai mult de 30 de zile calendaristice.

Indemnizația de maternitate (sarcină și lăuzie)^{39,40} se stabilește asiguraților, soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați și șomerilor care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal.

Indemnizația de maternitate se acordă, începând cu săptămâna a 30-a de sarcină, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, iar în cazul nașterilor complicate ori al nașterii a doi sau mai mulți copii – de 140 de zile calendaristice.

În cazul în care copilul se naște mort sau moare în perioada concediului postnatal, indemnizația de maternitate se acordă pentru perioada specificată.

În cazul acordării concediului pentru sarcină și lăuzie în perioada concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, persoana îndreptățită va beneficia de ambele indemnizații (de maternitate și de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani).

Soția se consideră aflată la întreținerea soțului asigurat, dacă la data apariției dreptului la indemnizație de maternitate nu este angajată în muncă și nu este persoană asigurată de riscul respectiv (maternitate), fapt care se confirmă prin carnetul de muncă, iar după implementarea evidenței personificate în sistemul public de asigurări sociale – prin certificat eliberat de organele de asigurări sociale.

În cazul în care soția se află la întreținerea soțului salariat, indemnizația de maternitate se stabilește pe numele soției. Faptul că persoana în cauză este soția angajatului se va confirma prin buletinul de identitate și adeverința de căsătorie.

Cuantumul lunar al indemnizației de maternitate este de 100% din baza de calcul stabilită la pct.23 al Regulamentului (venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimile 6 luni calendaristice premergătoare lunii producerii riscului asigurat).

Soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați indemnizațiile de maternitate se stabilesc de la 1 octombrie 2003, data intrării în vigoare a Codului muncii.

Indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav^{41,42} în vârstă de până la 7 ani, iar în cazul copilului cu handicap pentru afecțiuni intercurente – până la împlinirea vârstei de 16 ani se acordă în bază de certificat de concediu medical.

Perioada pentru care se acordă indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav este de cel mult 14 zile calendaristice – în cazul acordării asistenței medicale de ambulatoriu, și de cel mult 30 de zile calendaristice – în cazul acordării asistenței medicale în staționar pentru perioada în care copilul necesită îngrijire.

În cazul în care copilul suferă de boli contagioase, este imobilizat într-un aparat ghipsat ori este supus unor intervenții chirurgicale, durata concediului medical se stabilește de către consiliul medical consultativ, iar indemnizația se acordă pentru perioada integrală a concediului medical.

În cazul în care mama, din motive de sănătate (tratament îndelungat al unei boli grave sau al consecințelor traumei, spitalizare), nu poate îngriji copilul bolnav în vârstă de până la 7 ani sau copilul-invalid bolnav până la vârsta de 16 ani, indemnizația se acordă altui membru de familie asigurat care îngrijește copilul, pentru perioada în care acesta necesită îngrijirea, menționată mai sus.

Asiguratului aflat în concediu anual (de bază sau suplimentar), concediu pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani sau concediu neplătit, indemnizația pentru îngrijirea copilului bolnav nu se stabilește.

Cuantumul indemnizației pentru îngrijirea copilului bolnav se stabilește în conformitate cu condițiile menționate anterior (pct. 25 al Regulamentului sau art. 13 din Lege).

Plata indemnizațiilor pentru ITM, precum și stabilirea și calcularea lor se efectuează de către unitatea economică în care își desfășoară activitatea de bază angajatul (unde se păstrează carnetul de muncă) prin contract individual de muncă și de către casele teritoriale de asigurări sociale – pentru celelalte categorii de asigurați.

Șomerilor li se acordă indemnizații de către agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă⁴³.

Plata indemnizațiilor se efectuează^{44,45}.

a) după depunerea certificatului medical lunar, cel târziu la data achitării salariului pentru luna respectivă, în cazul asiguraților cu contract individual de muncă;

b) la data depunerii certificatului medical sau în cel mult 10 zile de la această dată, în cazul celorlalte categorii de asigurați, al pensionarilor și șomerilor.

Indemnizația de maternitate se plătește o singură dată pentru întreaga perioadă de concediu de maternitate⁴⁶.

Indemnizația poate fi solicitată, în bază de acte justificative, în termen de 12 luni calculat de la data îndeplinirii condițiilor de stabilire a acestei indemnizații⁴⁷.

Indemnizațiile stabilite, dar neîncasate la timp, se plătesc retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anterior datei solicitării. Indemnizațiile neplătite la timp din vina organului care le stabilește și/sau le plătește se achită fără nici o limitare în termen⁴⁸. Pla-

ta indemnizațiilor se efectuează din contul mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, cu excepția indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de un accident de muncă sau de o boală profesională, care, pentru primele 20 de zile, se plătește de către angajator din mijloacele proprii⁴⁹.

Indemnizația se plătește beneficiarului, reprezentantului legal al acestuia sau persoanei de încredere. Indemnizația stabilită pentru luna în curs și neplătită asiguratului decedat se plătește soțului (soției) supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, persoanei care dovedește că l-a îngrijit până la data decesului. Indemnizația neplătită la timp din vina organului care o stabilește sau o plătește se plătește integral soțului (soției) supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, persoanei care dovedește că a îngrijit asiguratul decedat^{50,51}.

Încetarea, suspendarea și reluarea plății indemnizațiilor⁵²

Plata indemnizației încetează începând cu ziua următoare celei în care beneficiarul:

- a) a decedat;
- b) nu mai întrunește condițiile legale pentru acordarea indemnizației;
- c) și-a stabilit domiciliul pe teritoriul unui alt stat cu care Republica Moldova nu a încheiat convenții de asigurări sociale.

Plata indemnizației încetează în cazul obținerii indemnizației în baza unor acte false⁵³.

Plata indemnizației se suspendă pe perioada decăderii beneficiarului indemnizației din drepturile părintești, abandonării sau plasării copilului într-o instituție socială.

Reluarea plății indemnizației suspendate se face la solicitare, începând cu ziua următoare celei în care a încetat cauza suspendării.

Ordinea de contestare a deciziilor organelor ce stabilesc și plătesc indemnizațiile

Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă nu se stabilește asiguratului în cazul în care^{54,55}:

- a) își cauzează premeditat daune sănătății;
- b) și-a pierdut capacitatea de muncă în urma comiterii unei crime;
- c) a urmat tratament forțat, conform hotărârii judecătorești, cu excepția handicapului psihic;
- d) se află în detenție sau în proces de expertizare medico-legală.

Indemnizația plătită neîntemeiat urmează a fi restituită prin hotărâre judecătorească.

Controlul asupra corectitudinii stabilirii, calculării și plății indemnizațiilor îl exercită Casa Națională

de Asigurări Sociale, Departamentul Control Financiar și Revizie și structurile lor teritoriale⁵⁶.

Angajatorul sau funcționarii caselor teritoriale de asigurări sociale din a căror vină au fost stabilite și plătite necuvenit sume de la bugetul asigurărilor sociale de stat, ca urmare a nerespectării prevederilor legislației în vigoare, sunt obligați să le restituie⁵⁷.

Sumele plătite fără temei legal, ca urmare a prezentării unor acte false, se rețin din contul persoanelor care le-au primit în mod necuvenit.

Sumele nerecuperate de la beneficiarii decedați nu se urmăresc.

Litigiile ce țin de aplicarea Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale se soluționează de Casa Națională de Asigurări Sociale, a cărei decizie poate fi atacată în instanța de judecată, conform legislației în vigoare⁵⁸.

Începând cu 1 iulie 2011, Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale se modifică prin Legea nr. 56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative⁵⁹. Astfel au fost modificate: art.2, art.4, art.9, art.13 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004.

În art. 2 alin. (2), cuvântul „domiciliați” se substituie prin cuvintele „cu domiciliul sau reședința” și are următorul cuprins: „La prestații de asigurări sociale au dreptul asigurații cu domiciliul sau reședința în Republica Moldova și șomerii cu drept de ajutor de șomaj”.

Art.4 s-a completat cu alin. (2) și (3) și are următorul cuprins:

„(2) Plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă se efectuează în modul următor:

a) prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă se suportă din contul persoanei asigurate;

b) a doua zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă se plătește din mijloacele financiare ale angajatorului;

c) începând cu a treia zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă, indemnizația se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

(3) Plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de tuberculoză, de SIDA, de cancer de orice tip sau de apariția riscului de întrerupere a sarcinii, precum și plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă femeilor gravide care se află la evidență în instituțiile medico-sanitare,

se efectuează integral de la bugetul asigurărilor sociale de stat, începând cu prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă”.

Art.9 alin. (1) se modifică și are următorul cuprins: „Perioada pentru care se acordă indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă este de cel mult 180 de zile în cursul unui an calendaristic. Plata indemnizației se efectuează în condițiile art.4”.

În art. 13 alin. (1) litera c), cifra „100” se substituie prin cifra „90” și are următorul cuprins: „Cuantumul lunar al indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se stabilește diferențiat, în funcție de durata stagiului de cotizare, după cum urmează:

c) 90% din baza de calcul stabilită conform art.7 – în cazul unui stagiului de cotizare de peste 8 (opt) ani.

Note:

¹ A se vedea: Romandaș N. Dreptul protecției sociale. Chișinău: Universitas, 2001, p.197.

² Ibidem, p.199.

³ A se vedea: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.168-170/773 din 10.09.2004.

⁴ A se vedea: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.24-25/162 din 11.02.2005.

⁵ A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale , pct.1 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.24-25/162 din 11.02.2005.

⁶ A se vedea: Instrucțiunea privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical, aprobată prin Hotărârea nr. 469 din 24.05.2005// Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.77-79/529 din 03.06.2005.

⁷ Ibidem, p.2.

⁸ Ibidem, p. 1-5.

⁹ A se vedea: Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.12.

¹⁰ A se vedea: Instrucțiunea privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical, aprobată prin Hotărârea nr. 469 din 24.05.2005, pct.59-60.

¹¹ A se vedea: Romandaș N. Op.cit. p.199.

¹² Ibidem.

¹³ A se vedea: Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, art. 6.

¹⁴ A se vedea: Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.14.

¹⁵ Ibidem, p. 27.

¹⁶ Ibidem, p.28.

¹⁷ A se vedea: Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, art. 7.

¹⁸ A se vedea: Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct. 23.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

²² Ibidem.

²³ Ibidem.

²⁴ Ibidem.

²⁵ A se vedea: Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, art.13, alin.(1) litera c), cifra „100” se substituie prin cifra „90” prin Legea nr. 56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Publicat: 01.07.2011 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 107-109, art. 280.

²⁶ A se vedea: Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct. 25.

²⁷ Ibidem.

²⁸ Ibidem.

²⁹ A se vedea: Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004 , art.9 alin. (3).

³⁰ Ibidem, alin. (4).

³¹ Ibidem, alin. (5).

³² A se vedea: Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct. 17 (f).

³³ Ibidem, pct.17 (g).

³⁴ Ibidem, pct.17 (k).

³⁵ Ibidem, pct.19.

³⁶ A se vedea: Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, art. 14.

³⁷ Ibidem, art. 15.

³⁸ A se vedea: Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct. 20.

³⁹ Ibidem, pct. 21.

⁴⁰ Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289- XV din 22.07.2004 , art. 16.

⁴¹ Ibidem, art. 19.

⁴² Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.22.

⁴³ Ibidem, pct.6.

⁴⁴ Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289- XV din 22.07.2004, art.25.

⁴⁵ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.29.

⁴⁶ Ibidem, pct.31.

⁴⁷ Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289- XV din 22.07.2004, art.27 alin. (1).

⁴⁸ Ibidem, alin. (2), (3).

⁴⁹ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.7-9.

⁵⁰ Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, art.26.

⁵¹ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.31-34.

⁵² Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289- XV din 22.07.2004, art.28.

⁵³ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct. 35,36.

⁵⁴ Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004, art.29.

⁵⁵ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 3 februarie 2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, pct.18.

⁵⁶ Art.30 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22.07.2004.

⁵⁷ Ibidem, art.32.

⁵⁸ Ibidem, art.33.

⁵⁹ Publicat: 01.07.2011 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.107-109, art.280.